

Vujović Tatjana
Filozofski fakultet
odsjek za sociologiju

Predmet : Sociologija društvenih devijacija

Mentalna oboljenja i socio-patološke pojave

Nastavna jedinica: Neuroze savremenog doba

Pojam psihoneuroza

Pod psihoneurozom se podrazumijeva skup subjektivnih tegoba za koje se ne može utvrditi da su u vezi sa nekim organskim oboljenjem.

Pristalice bihevioristickog učenja smatraju da svako devijantno ponasanje može definisati kao psihoneuroza, pri čemu postoji slabljenje kontakata sa realnošću.

U izučavanju neurotskih manifestacija uzimaju se u razmatranje bioloski, psiholoski i socijalni faktori koji objasnjavaju način prilagođavanja psihosocijalnog bica zahtjevima sredine.

psihodinamicki koncept

Neurotična reagovanja imaju svoj korjen u ranom periodu razvoja ličnosti kada se usled neskladnih odnosa roditelja, emocionalno neadekvatnog odnosa roditelja prema djeci, raznih prijetnji formira psihoapatoloski nukleus.

Predispozicija stvorena u djetinjstvu kasnije se manifestuje u vidu neurotičnog reagovanja.

Epidemiologija

U periodu posle drugog svetskog rata u cijelom svijetu raste broj psihoneuroza.

Udio psihoneuroza u opstem i psihijatrijskom morbiditetu nije dovoljno proucen.

Stopa neuroza u opstoj populaciji kreće se do 70%.

Način manifestovanja neuroza njihovih sadržaja tokom vremena se bitno mijenja, zavisno od dinamičkih promjena i prilika u okolini. Tako se histerični napadi danas rijetko srijeću, dok se anksioznost, depresivnost, emocionalna napatost javljaju veoma često.

Elementi psihoneuroza

- **Anksioznost** koja može da bude više ili manje izražena ili prikrivena
- Reakcioni obrazac koji je postao dio individualnog stila života ličnosti Simptom koji rezultira iz samog neurotičnog poremećaja
- **Konflikt između podsvjesnih i svjesnih želja i mogućnosti ili između suprotnih želja, potreba ili nagona.**
- **Simptom koji rezultiraju iz samog neurotičnog poremećaja.**

Klasifikacija neuroza

- **Anksiozne neuroze**

Anksioznost se definise kao emocionalni poremećaj. Ega koji se javlja kao reakcija na nepoznatu opasnost. Javlja se između 16 i 40 godine života.

- **Konverziona neuroze**

Javlja se kao reakcija inhibicije ili reakcija stimulacije. Reakcija stimulacije (hiperaktivnosti) podrazumjeva histeričan napad histeričnu pomamu.

- **Neuroze straha**

Karakterisu se neobjasnjivim napadima straha, bez spoljasnog povoda koji je takvog intenziteta da čovjeku ne dozvoljava obavljanje svakodnevnih obaveza.

Za razliku od psihoanalitičkog modela savremena sociološka orijentacija daje sekundarni značaj libidu i nagonima u nastajanju psihoneuroza, dok bi za nastanak neuroticne ličnosti primarno bilo društvo i sam čovjek u socijalnoj sredini.

Fobične neuroze

- **Fobične neuroze predstavljaju poseban tip patološkog reagovanja u kojoj se anksioznost uzrokovana nesvjesnim psihičkim konfliktima projektuje prema spoljasm svijetu i fiksira na određene situacije koji realno ne predstavljaju izvor opasnosti.**
- izdvajaju se tri vrste fobija prema njihovom sadržaju:
- Fobije objekta (noz, igla, sibica, prasina, prljavština)
- Fobije mjesta (veliki otvoreni prostori, zatvoreni, vrhovi, vatra, voda, oluja, vjetar)
- Fobije živih bića (zmija, mis, pauk, pas, insekti)
-

Porodične neuroze

Prema socioloskom determinizmu sve neuroticne smetnje u porodici su posljedica poremećenih društvenih odnosa

Dinamika zbivanja unutar porodice

Ortodokсни psihoanalitičari do skoro ostaju u granicama individualne psihoterapije ograničavajući se na razrješavanje unutrašnjih konflikata pojedinca, smatrajući da je greška konsultovanje sa porodicom oboljelog, novija psiholoska i socioloska znanja o dinamici porodičnog života pokazala su da ne može biti svejedno u kakvu se sredinu vraća izliječeni.

Savremena istraživanja porodice u Americi otkrila su obilje psiholoških i psihopatoloških mehanizama koji djeluju unutar porodice.

(primjer) kada 20-godisnji student vrlo inteligentan prestane da studira zaleći se na slabu koncentraciju i nesanicu, sve kao protesni znak zbog bolesnih ambicija oca, koji nije završio studije i čeka da kroz sina ostvari svoje propale želje postavlja se pitanje da li je to znak neurotičnog poremećaja ovog mladog čovjeka ili signal protiv nepodnosljive porodične situacije.

Od iskustava u porodici zavisi da li će individua na životne teskoće i opasnosti reagovati borbom, pobjeci ili se boriti na bezobziran način.

Covjek ne moze osjecati postovanje prema drustvu, niti je ubijedjen da treba da ga svojim stavom i radom podrzi ako ga je njegova porodica izdala i otudila.

Zar onda nije lakse razviti neuroticne simptome i preko njih ostvariti sekundarnu emocionalnu dobit,iskoriscavajući svoju neuroticnost za zadobijanje paznje, zastite i izbjegavajući odgovornost.

Srž stabilnosti porodice i njenih članova, samim tim i srž stabilnosti društva,ne sastoji se na prvom mjestu u uvećavanju intelektualnih znanja sticanjem diploma i položaja u uvijek labilnoj hijerarhiji, još manje u gomilanju materijalnih dobara ,vec u emocionalnoj ravnotezi članova porodice.

hvala na paznji!